

AUTE

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 26 de febrer del 2019.

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del magistrat Sr. Vincent ANIÈRE, i els magistrats Sr. Carles CRUZ MORATONES i Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- En data 1 de setembre del 2016 es va transmetre al Batlle un informe del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior de data 26 d'agost del 2018, pel qual s'informava de la situació de risc en la què es trobava el menor À. M. B.

II.- La Secretària d'Estat d'Afers Socials i Ocupació del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior del Govern d'Andorra va trametre al Batlle un informe el dia 29 de juny del 2018, adjuntant-ne un altre en relació a la situació del citat menor elaborat per Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància en data 28 de juny del 2018 en el què es sol·licitava, com a mesura de protecció, que es mantingués la guarda i custòdia del menor À. a favor de la seva progenitora, la Sra. S. B., i que es reduís el règim de visites paternofilials entre el Sr. E. M. i el seu fill, configurant-lo com un de caps de setmana alterns sense pernocta.

III.- En data 3 de juliol d'aquell any s'efectuaren sengles compareixences prop dels progenitors del menor, sent aquests coneixedors del nou establiment de visites que havien demanat des del Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància i, en el seu informe, el Ministeri Fiscal no es va oposar a la reducció del règim de visites del menor amb el pare proposat pels Serveis Socials, sense perjudici de que la mateixa pogués dur-se a terme després de les vacances d'estiu.

IV.- En data 10 de juliol del 2018 la representació lletrada del Sr. E. M. G. va formular un escrit de manifestacions a l'informe efectuat pel Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància de data 28 de juny del 2018, posant èmfasi en els informes de la psicòloga Sra. A. Mª P. R. de dates 28 de febrer del 2018 i 6 de març del 2017.

V.- L'Aute dictat per l'Hble. Batlle en data 12 de juliol del 2018 va decidir:

"PRIMER.- Mantenir la guàrdia i custòdia del menor À. a favor de la progenitora, Sra. S. B. H. i que es redueixi el règim de visites paternofiliars entre el Sr. E.M. G. i el seu fill À., consistent en caps de setmana alterns sense pernocta de les 10:00 a les 20.00, sens perjudici que la reducció del règim de visites es pugui dur a terme després de les vacances d'estiu del juliol.

SEGON.- Notificar la present resolució judicial als progenitors del menor, al Magnífic Ministeri Fiscal i a la Direcció del Servei Social del M.I. Govern d'Andorra.

TERCER.- Contra aquesta Resolució es pot interposar recurs d'apel·lació en el termini de 13 dies, presentant la voluntat d'apel·lar davant la secció del Batlle que l'ha dictada. Presentada aquesta, el Batlle emplaçarà per Providència les parts perquè compareguin davant del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra per formalitzar el recurs en el termini de 15 dies remetent així mateix els autes originals."

VI.- Contra l'esmentada resolució formula recurs d'apel·lació la representació lletrada del Sr. E. M. G. i, en virtut dels arguments que exposa en les seves conclusions, sol·licita que s'anul·lin les actuacions de la SEAI en aquesta causa i que es deixi sense efecte l'informe emès per aquesta entitat i també l'Aute del 12 de juliol del 2018, de manera que es descarti la possibilitat de reduir encara més el règim de visites del recurrent al seu fill.

Ha actuat com a magistrat ponent la Sra. Eulàlia Amat Llari

FONAMENTS DE DRET

I.- La representació lletrada del Sr. E. M. G. argumenta en el seu recurs que no és procedent reduir el règim de visites al seu fill À., com fa l'Aute objecte del seu recurs, en quan no s'ha acreditat allò que manifesten els informes elaborats per el Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància que fonamenten la citada reducció i que caldria deixar sense efecte.

Per tal de donar resposta als arguments del recurrent, cal destacar que consten a les actuacions diferents informes psicològics que posen de relleu la situació anímica en la què es troba el fill del Sr. E.M. i la manca de sintonia entre ell i el seu progenitor, que en l'actualitat agreuja la seva simptomatologia, encara que no sempre havia estat així, com es posa de relleu a l'informe signat

per la psicòloga Sra. M. C. P. en data 16 de juliol del 2012 quan el nen tenia 2 anys (foli 62), que destaca que existia en aquell moment una relació adequada entre pare i fill i que l'À. es mostrava segur, tranquil i relaxat en companyia del seu pare.

No obstant, en data 22 d'agost del 2016, la Comissió Tècnica d'Atenció al Menor va sol·licitar a la Batllia l'obertura d'un expedient judicial en relació al menor À. M. B., adjuntant un informe elaborat pel Servei d'Atenció a les Víctimes de Violència de Gènere i Domèstica de data 16 d'agost del 2016 (foli 4) que posava de relleu, entre altres, que la Sra. B. manifestava que el menor no volia anar amb el seu pare des del mes de gener del 2016, que presentava sentiments d'impotència i desesperança i tics nerviosos, que estava sovint malalt quan estava a càrrec del seu pare, o en les hores prèvies a marxar amb ell, trastorns de son, ansietat, trastorns del comportament, dificultats escolars, manifestacions de tristesa i episodis d'enuresi. Amb el citat informe s'adjuntava un certificat de la psicòloga Sra. A. A. M. de data 12 de febrer del 2016 (foli 12) que informava que el menor presentava un trastorn d'ansietat cada cop que havia d'anar a casa del seu pare i començava a verbalitzar en consulta i a la seva mare en repetides ocasions que no volia anar a casa del seu pare, sent el motiu principal que aquest el castigava a anar-se'n al llit sense sopar quan l'À. deia que trobava a faltar a la seva mare, existint la sospita de manipulació emocional del pare cap el nen.

Amb aquest informe s'adjuntava també un altre informe psicològic signat per la mateixa psicòloga Sra. A. en data 6 de juliol del 2016 (foli 13) que posava de relleu, entre altres, que el menor manifestava rebuig al pare i ansietat per la separació dels progenitors i que estava enfadat perquè ell explicava les coses però ningú feia res per arreglar-ho. Com a conclusió, la citada professional recomanava que es valorés la possibilitat de realitzar un peritatge psicològic per un professional amb experiència en casos similars per avaluar la sospita de manipulació emocional del pare cap a l'À., que es revisés el règim de visites del nen al seu progenitor, que s'assessorés al Sr. M., que es seguís el tractament psicològic del nen i que s'assessorés també a la mare pel maneig de la situació. Per aquesta raó, mitjançant la Providència de data 2 de setembre del 2016, es va iniciar un expedient de jurisdicció de menors en relació al nen À.M. i es va acordar donar vista de les actuacions al Ministeri Fiscal per tal que en tingués l'oportú coneixement.

II.- El dia 13 de febrer del 2017 una treballadora social i una psicòloga de l'Equip Especialitzat de Protecció de la Infància van trametre al Batlle una nota informativa sobre la situació en la què es trobava en aquell moment el menor À. M. B. (foli 24), que posava de relleu que la Sra. B. manifestava que el menor estava nerviós quan havia d'anar amb el seu pare i verbalitzava que no hi volia

anar, que, posats en contacte amb la psicòloga Sra. Aleix aquesta els hi havia manifestat que el menor presentava un trastorn d'adaptació i un desbordament emocional, verbalitzant obertament que no volia anar amb el seu pare, mostrant angoixa i ansietat anticipatòria i que, posats en contacte amb l'escola del menor, li havien comentat que a finals del mes de novembre el nen havia verbalitzat que no volia anar amb el seu pare.

Per aquestes raons, en data 26 d'abril del 2017, les mateixes signats de l'anterior informe, que formaven part de la Comissió Tècnica d'Atenció al Menor, en van lliurar al Batlle un altre sobre la situació en la què es trobava el menor (foli 32), posant de relleu que aquest manifestava no voler anar amb el seu pare i que, quan se li demanava que dibuixés a les persones que eren importants per ell, només dibuixava a la seva mare, afirmant que no sabia a qui més dibuixar, percebent al seu progenitor com una figura de rigidesa i que des de l'escola de l'À. explicaven que el nen es posava molt nerviós quan l'havia de recollir el seu pare, verbalitzant no voler-hi anar i plorant al hall del centre, malgrat això, afirmaven que retornava al centre content i mantenia una correcta relació paterno-filial i, en conclusió, manifestant que el menor verbalitzava no voler anar amb el seu pare, que aquest era negligent amb ell i que tenia por de que el castigues, motius pels quals proposava un pla d'intervenció familiar amb ambdós progenitors.

III.- Consta igualment a les actuacions un informe elaborat per la psicòloga A. M. P. R. en data 7 de març del 2017 a instàncies del Batlle sobre la situació del menor À. M., que en aquell moment tenia sis anys, (foli 36v) en el què es posa de relleu que tant el pare, com la mare del nen percebien que aquest mostrava ansietat abans de marxar amb el pare, malgrat aquest destaca que els signes de tristesa que el menor manifestava en un primer moment desapareixien posteriorment. Es posa de relleu igualment que el nen afirmava que s'estimava tant al pare com a la mare, però més a aquesta darrera, raó per la qual la trobava a faltar quan estaven separats, que s'ho passava bé amb el pare, però que només voldria anar-hi quan en tingués ganes, que no era tant amable amb ell i s'enfadava si ell plorava, o estava trist i preferia estar amb la seva mare perquè el seu pare li feia por i no volia anar amb ell la propera vegada que anés a visitar a la Sra. P., com aquesta suggeria. No obstant, la citada psicòloga entenia que més que un rebuig al pare, el menor rebutjava la situació en la què se sentia col·locat pel conflicte entre els dos progenitors.

Per totes aquestes raons, conclou que l'À. presenta un trastorn d'adaptació de tipus ansiós-depressiu, reactiu a experiències estressants o traumàtiques i recomana que els pares tinguin orientació psicològica per separat, el seu progenitor rebi orientació per part d'un psicòleg que visités

regularment pare i fill de forma conjunta, de tal manera que pugui orientar al pare de com ajudar al fill, sent recomanable que s'efectuessin informes d'evolució aproximadament cada dos mesos.

IV.- Finalment, en data 11 de setembre del 2017 es va plantejar un pla d'intervenció familiar per parts de una treballadora social i una psicòloga del Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància del Ministeri d'Afers Socials, Justícia i Interior (foli 48) que durant quatre mesos, a partir de mes de gener del 2018, iniciaria i/o donaria continuïtat a una avaluació i/o seguiment psicològic per part de tots els membres de la família i observaria, avaluaria i intervindria en les visites paternofilials per garantir el benestar emocional del menor, comproment-se el Sr. M. a assistir a les entrevistes establertes per aquest Servei, col·laborar amb els diferents professionals que intervinguessin en el cas, informar dels canvis en la seva situació personal i iniciar i donar continuïtat a una avaluació i/o seguiment amb un professional de la psicologia (foli 51). Aquest pla es va avaluar positivament el dia 29 de gener del 2018, atès que el Sr. M. es mostrava amb una actitud més flexible vers el seu fill i aquest es mostrava més tranquil, però es va posar de relleu que no s'havia pogut realitzar l'avaluació per part de l'educador social, raó per la qual s'establiria un nou Pla d'Intervenció Familiar amb els progenitors del menor (foli 54) que es va portar a terme el 9 de maig del 2018 (foli 70 i ss) conclouent amb uns informes de dates 28 i 29 de juny del 2018 mitjançant el qual es sol·licitava que el Batlle, com a mesura de protecció, mantingués la guarda i custòdia del menor a favor de la Sra. B. i reduís el règim de visites paterno-filials entre el Sr. M. i el seu fill, consistent en caps de setmana alterns sense pernocta (foli 75), conclusió que va portar a l'Hble. Batlle a dictar l'Aute que és objecte del present recurs .

V.- En aquestes circumstàncies, considerem que la reducció del temps durant el qual el Sr. M. pot tenir el seu fill en la seva companyia ha estat una mesura assenyada per tal que el progenitor reconsiderés la posició que prenia envers el seu fill i actués amb una major flexibilitat i cura envers la seva situació i necessitats i que el menor se'n adonés de l'interès que podia suposar per ell conviure amb el seu pare a mida que es fes gran i la major afinitat que podia sorgir entre ells. No obstant, entenem que aquesta mesura no pot ser més que temporal i que allò essencial és que, com destaca l'Aute d'aquesta Sala de 27 de febrer del 2018, *"el menor segueixi el tractament terapèutic que l'imposa l'Hble. Batlle"*, en quan la seva reacció a la separació dels seus progenitors ha estat excessiva i possiblement la causa principal de la seva situació anímica, i que *"el pare entengui que les dificultats actuals del seu fill no participen de la mare, que aquestes li són autònomes i que cal que efectui un esforç per tal d'admetre-les fent-se ajudar de professionals amb aquesta finalitat si no és capaç d'assolir-ho ell mateix"*, ja que la seva actuació envers el seu fill ha estat

excessivament rígida i poc empàtica, ja que no ha tingut en compte les necessitats emocionals del menor.

D'altra banda, l'informe de la psicòloga Sra. A. Mª P. R. de data 28 de febrer del 2018 destaca que en aquella data, és a dir abans de la reducció dels contactes paternofilials, l'À. es mostrava més distès, havien disminuït les senyals de tensió musculars, no constava que hagués tingut cap crisi d'ansietat, encara que verbalitzava que volia estar amb la seva mare, no havia tornat a mostrar reaccions de rebuig quan el seu pare l'anava a buscar a l'escola, ni crisis d'ansietat i tornava bé els dijous i els dilluns després d'haver estat amb el seu progenitor, posant de relleu igualment que l'À. s'havia anat adaptant a l'actual configuració del nucli familiar del pare i de la mare, anava millorant progressivament i tramitava millor l'ansietat i emocionalment evolucionava. Per aquesta raó, considerem que la millora de l'actitud de l'À. no sols es deguda a l'actuació dels professionals que l'atenen i dels seus progenitors, sinó també a que, al fer-se gran, deixa de percebre la separació dels seus pares com un conflicte insuperable i la relació amb el seu progenitor millora i es fa més necessària com a referent de la seva evolució personal.

Per aquestes raons, entenem que la mesura adoptada per l'Aute objecte del present recurs s'haurà de reconsiderar en el termini de dos mesos a comptar de la present resolució, malgrat a l'informe del Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància de data 18 d'octubre consideri que en aquella data s'havia de mantenir ja que l'angoixa del menor en relació als contactes paternofilials es mantenia, moment en el què el Batlle demanarà un nou informe a la Sra. A. Mª P. sobre la situació en la què es trobi el nen i, en base a ell, decidirà si és possible retornar a un règim de visites en virtut del qual el menor passi els caps de setmana alternatius amb el seu progenitor amb pernocta inclosa, sense perjudici de que aquesta modificació es pugui tornar a reconsiderar posteriorment si en un primer moment és negativa, sense perjudici també de que el règim de visites es pugui ampliar posteriorment, si així ho considera el Batlle, i de que, entre tant, es segueixin les pautes dels psicòlegs que atenen al nen i als seus progenitors, prestant al Sr. M. les eines que, precisament, aquest sol·licita per tal de millorar la relació amb el seu fill, i l'atenció que rep per part del Servei Especialitzat d'Atenció a la Infància que mai es pot considerar negativa, ni quedar sense efecte, restant sempre a criteri del Batlle.

VI.- En estimar-se el recurs i atesa la naturalesa del procediment no es fa expressa imposició de les costes d'aquesta alçada de conformitat amb la facultat que atorga als Tribunals el capítol X de la Novel·la 82.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas.-

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMAR el recurs d'apel·lació interposat pel Sr. V. M. C. en representació del Sr. E. M. G. contra l'Aute dictat pel Batlle en data 12 de juliol del 2018 que REVOQUEM PARCIALMENT, establint que en el termini de dos mesos a partir de la data de la present resolució el Batlle demanarà un nou informe a la Sra. A. Mª P. sobre la situació en la què es trobi el menor À. M. i, en base a ell, decidirà si és possible retornar a un règim de visites en virtut del qual el nen passi els caps de setmana alternatius amb el seu progenitor amb pernocta inclosa i pugui restar amb el seu pare el temps de vacances que el Batlle estimi oportú, CONFIRMANT la citada resolució en tots els demés punts i sense fer especial pronunciament pel que fa a les costes d'aquesta alçada.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-